

Verkondiging zondag 28 november 2010

Eerste zondag van Advent

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht

ds. Stefan Dijkhuizen

Overweging:

Geliefden van onze Heer,

het is dat het net goed leesbaar op het t-shirt stond dat we vandaag de profeet Micha in huis hebben, maar dat brengt me meteen bij de vraag wie er dan toch de profeten van onze tijd genoemd mogen worden. Hebben we die nog wel?

Zijn dat veelgeliefde mensen zoals bv. bisschop Desmond Tutu uit Zuid-Afrika, of de Dalai Lama, of andere winnaars van de Nobelprijs voor de vrede?

Zijn het de grote schrijvers, de cultuuranalisten, documentaire- of opiniemakers met een kritisch geluid en een groot reflectief vermogen?

Misschien zitten er wel Micha's onder de cabaretiers en de theatermakers, met de spiegel die zij aan onze samenleving voorhouden.

Of zijn het bv. de milieuactivisten, variërend van jezelf aan het spoor vastketenen tegen een kernafvaltransport tot en met een wereldwijde lobby zoals een paar jaar geleden Al Gore met de film 'An inconvenient truth'?

En tenslotte zijn er ook nogal wat mensen die in bepaalde politici profeten willen zien. Leaders die, zo hoor je dat dan nogal eens, 'Nou eens eindelijk de waarheid durven te zeggen. Die gewoon zeggen wat wij eigenlijk allemaal vinden'. In de laatste jaren kan dat. Fortuyn, Marijnissen en vandaag de dag natuurlijk Geert Wilders.

Toch nemen we het niet zo snel meer in de mond, iemand een profeet noemen. Want wat is een profeet? Het is geen beroep, en ook geen vak. Het is eerder een titel die iemand van anderen krijgt als er onrecht aan de kaak wordt gesteld. Als er een tegengeluid klinkt, een protest. Als iemand het voor elkaar krijgt iets in beweging te zetten.

Bovendien leven wij in een tijd die zo complex en zo ingewikkeld is, die zo snel veranderd, dat je nauwelijks meer kunt spreken van profeten die opstaan uit het gewone volk. Iedereen heeft vandaag de dag een mening, en er is geen één enkele waarheid meer. Wat gisteren nog actueel was, is vandaag achterhaald en morgen al lang weer vergeten. We hebben ook niet meer de grote verhalen, de ideologieën.

In het geloof hangt er daarnaast een sfeer om wat wij profeten noemen, waar we vandaag de dag ook niet zoveel meer mee kunnen. Profeten zijn betweters, ze denken de waarheid in pacht te hebben. Weten wat God wil, kunnen in de toekomst kijken.

Toch is het maar de vraag of dat beeld wel klopt. Natuurlijk, in de Bijbel hebben profeten vaak een vooruitziende blik, en spreken ze namens God. Horen we van visioenen en profetieën. Maar als je heel goed kijkt, zie je dat profeten eigenlijk in de eerste plaats gewoon durven te benoemen en aan het licht brengen wat ze om hen heen zien gebeuren. Een mening kan iedereen hebben, maar de waarheid durven zeggen, dat vraagt om meer. Om moed.

Profeten zijn in ieder geval vaak moedige mensen. Geen angstige mensen. Geen mensen die vinden dat je alles maar moet kunnen zeggen als het je niet bevalt. En al helemaal geen mensen die zoeken naar wat leeft in de gevoelens en oordelen van 'het volk'.

Misschien is het een zijspoor, maar je kunt je ook afvragen of de kerk niet een meer profetische rol zou moeten innemen. Ik denk zelf dat daar de tijd weer rijp voor is. De kerk is immers lang een instituut, iets van de gevestigde orde geweest. Meer priesterlijk, in de zin van bewaren van een geheim. Grote kerken, statisch, logge organisaties. Meer bezig met zelfbehoud, dan met een kritische houding.

Maar nu dat niet meer het geval is, en de kerk meer en meer in de marge terecht komt, kan het juist weer een voorname taak worden. We moeten ons huis uit, de barricaden op wanneer dat nodig is. Inzake het milieu, inzake de sociale voorzieningen, inzake illegalen en andere vluchtelingen. Wij hebben een stem, en niet zomaar één. Niet omdat we het beter weten, maar omdat er zoveel mis is in deze wereld.

Omdat juist wij, met in ons achterhoofd het Bijbelse verhaal, zouden moeten weten van ballingschap, van wat het is om vreemdeling en gast te zijn. Van belofte, van heil, van het kiezen voor het zwakke, het onaangename, voor dat wat buiten de zogenaamde 'normale orde' valt. Maar dit even terzijde.

Nu horen we vandaag over de profeet Micha. Hij zal vaker voorbij komen in deze weken van Advent. Ik weet natuurlijk niet wat de gastvoorgangers in de diensten die ik niet voorga, met hem zullen doen, maar de KND zal er voor zorgen dat hij er iedere week bij is, tot en met Kerst.

Wat weten we van hem? En wat moeten we nog met zijn boodschap, met woorden en taal die niet meer de onze lijkt te zijn?

Ondanks dat Micha buiten zijn eigen boekje om toch regelmatig genoemd wordt in de Bijbel, weten we eigenlijk niet zo veel van hem. Hij leefde in de achtste eeuw v.Chr. En in tegenstelling tot vele andere profeten was hij afkomstig van het platteland. Zelf dan wel geen boer, maar of hij erg geliefd was bij de voorname kringen in Jeruzalem van die dagen, of zelfs serieus genomen werd, dat is maar zeer de vraag.

Hij ondervond veel weerstand, daar getuigt zijn boek zelf van. Maar toch ging hij door, toch stelde hij het onrecht aan de kaak. En dat niet alleen, hij wees de mensen er ook op dat als het zo door zou gaan, het niet goed zou aflopen.

Micha pakt het stevig aan, het is een profeet die van wanten weet. De lezing van vandaag begint met een 'Wee hun...' Nou, als het zo klinkt in de Bijbel, dan is er meestal echt iets goed mis.

En als we bekijken waar Micha dan tegen optreedt, wat het precies is waar hij tegen in opstand komt, dan komt deze boerse profeet van 28 eeuwen terug toch ineens een stuk dichterbij dan we misschien hadden verwacht. Dan heeft 'ie ineens gewoon een t-shirt aan!

Want waar gaat hij nu zo tegen te keer?

Hij gaat tekeer tegen de machtigen, die roven en pikken van kleine mensen. Land, een huis, middelen van bestaan. We hoeven er denk ik geen voorbeelden bij te geven om dit actueel te maken.

Hij spreekt over vreedzame voorbijgangers die van hun kleding worden beroofd. Natuurlijk kun je dat letterlijk lezen als het overvallen van reizigers, maar hoe gaan wij eigenlijk met onze voorbijgangers om, onze vreemdelingen? In het klein en in het groot, legaal en illegaal, in een asielcentra, of aan de grens van Griekenland en Turkije?

Micha roept tegen het onrecht aan vrouwen en kinderen gedaan, de kwetsbaren, in die samenleving zeker. Maar op hoeveel plekken in deze wereld is dat nou nog net zo?

Maar net als toen, is het makkelijker en misschien ook menselijker om maar te roepen: 'Houd op! Houd op met dat geprofeteer!' Wij luisteren liever naar vrolijkere dingen.

Al met al krijgen we maar een ongemakkelijk en naar gevoel van deze profeet. En toch komt 'ie de komende weken nog terug. Juist nu, in deze Advent, in deze tijd op weg naar Kerst. Een stoorzender, een weerbarstig geluid, prikkelend, uitdagend, misschien wel kritischer dan we eigenlijk kunnen hebben.

Wat nemen we dan mee, nu aan het begin van onze weg naar het Kerstfeest? Wat moeten wij met een profeet als Micha? Wie of wat is een profeet voor ons, vandaag, in alles waar wij mee te maken hebben? Wie zegt ons nu eens de waarheid?

Ik blijf haken bij het laatste vers dat we vanmorgen uit Micha 2 hebben gelezen. Daar staat: 'Hij die een bres slaat gaat voorop, ze breken uit, ze trekken door de poort.'

Als er iets is waar Micha en waar allerlei andere profeten en zieners, ja tot en met Jezus zelf, ons steeds weer op wijzen, dan is het dat God een bres slaat. Een bres in wat wij voor normaal houden. In de zogenaamde gevestigde orde, in de burcht van het gelijk. Gods woord, zijn Koninkrijk, slaat een bres in systemen waar het kromme steeds maar weer wordt rechtgepraat, waar het kwaad wordt vergoelijkt met cijfers, met Westerse waarden, of met fundamentalistische ideologieën.

En waar God een bres slaat, waar zijn woorden klinken, dan ontstaan er kieren en gaten, scheuren en spleten. Vaak niet fijn, niet prettig, en bijna altijd kritisch. Maar het is aan ons om het op te merken. In ons eigen leven, heel klein, in wat we allemaal horen, wat mensen in onze omgeving zeggen en elkaar aandoen, wat we zelf aanrichten, maar ook in het groot, in dit land, in deze wereld. Waar licht nu vrede en recht op? Waar is nu geluk nodig, broodnodig? Voor kleine mensen die gewoon hun best doen, voor vreemdelingen, vrouwen en kinderen?

Als vanzelf komen we uit bij het evangeliewoord van Jezus van vandaag: Hij roept ons op om klaar te staan, waakzaam te leven. Kijk naar de vijgenboom zegt hij. Zie de tekenen! Leer ervan. En dan niet het voorspelbare, niet het gewenste, maar juist daar en wanneer je niet verwacht.

Zo gaan we op weg. Net zolang totdat er een bres geslagen is. In deze wereld, in ons hart. En totdat we zien dat het antwoord alleen maar liefde kan zijn, kwetsbaar, teer, als een mensenkindje geworpen in deze donkere wereld. Weerloze overgave. Maar alleen zo zal het kunnen. Het licht breekt al een heel klein beetje door.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.